

Symposium Mensen zonder wettig verblijf

Vrijdag 7 december, Boeverbos Brugge

(rapport van het debat)

PROVINCIAAL INTEGRATIECENTRUM
WEST-VLAANDEREN VZW

voor een harmonieuze samenleving

"We zullen de problemen niet oplossen door dezelfde denkpaden te bewandelen die ons naar die problemen leiden." (Einstein)

1. Inhoudsopgave	P. 2
2. Opzet	p. 3
3. Proloog : gedeputeerde Dhr De fauw	P. 4
4. Debat	P. 6
4.1. Voorstelling panelleden	P. 6
4.2. Divers deelnemersveld	P. 9
4.3. Ervaring met Dienst vreemdelingenzaken	P. 10
4.4. Lokaal beleid – lokaal overleg – netwerken	P. 14
4.5. Registratie Mensen zonder wettig verblijf	P. 17
4.6. Beleid op Vlaams/Federaal niveau	P. 20
4.7. Onderdak – residentiële opvang	P. 21
4.8. Onderwijs – gezondheidszorg	P. 27
4.9. Vrijwilligerswerk	P. 32
4.10. Werk	P. 33
4.11. Aanbevelingen en signalen voor het beleid	P. 34
5. Epiloog : Ellen Derluyn, Coördinator Diversiteitswerking PIC-WVL vzw	P. 36

2. Opzet

Provinciaal IntegratieCentrum West-Vlaanderen vzw wil met dit symposium, het debat en het rapport ervan, de thematiek van mensen zonder wettig verblijf in de aandacht houden. Bij de organisatie van het symposium konden we rekenen op de bereidwilligheid en de ondersteuning van Provincie West-Vlaanderen.

We zijn erin geslaagd om vrijwilligers en professionelen vanuit verschillende sectoren samen te brengen. Juist dankzij de opkomst vanuit het brede maatschappelijke veld, denken wij dat dit rapport een goede samenvatting, een goed overzicht is van de pijnpunten inzake het beleid over mensen zonder wettig verblijf. Dit rapport zullen we ter inzage op onze website plaatsen. We willen het ook graag overmaken aan het bevoegde kabinet. Op die manier hopen we dat er rekening zal worden gehouden met de bezorgdheden die her en der leven bij de doelgroep zelf, bij betrokkenen en bij dienstverleners.

De bedoeling was om de betrokkenheid van de deelnemers aan het debat zo groot mogelijk te maken. Ondanks de korte duur ervan. Deelnemers kregen bij inschrijving de kans om één of twee vragen of knelpunten te formuleren waarmee zij geconfronteerd worden in de eigen werking met of dienstverlening naar mensen zonder wettig verblijf. De vragen werden opgelijst en doorgegeven aan de moderator. De moderator gebruikte deze items als insteek voor het debat. Bovendien kregen de deelnemers de kans om tijdens het debat vragen, opmerkingen te formuleren. Het debat werd gemodereerd door Didier Vanderslycke. Panelleden waren Wolf Bruggen (Belgisch afgevaardigde bij het European Roma and Travellers forum), Claude Vancoillie (OCMW Voorzitter Menen), Yves Bocklandt (coördinator sociale projecten Bond Zonder Naam en actief lid bij de beweging voor Kinderen Zonder Papieren), Dirk Calemyn (Commissaris scheepvaartpolitie Zeebrugge) en Vicky Vangeel (scheepvaartpolitie Zeebrugge).

3. Proloog : gedeputeerde Dhr. De fauw

“De Provincie en het IntegratieCentrum hebben inderdaad de handen in elkaar geslaan om een thematiek die blijvend actueel is op een ruimer forum te brengen en vanuit diverse invalshoeken te laten belichten. De Provincie is hiermee ingegaan op de vraag van het IntegratieCentrum om mee dit symposium te organiseren. De Provincie stond in voor de logistieke ondersteuning, terwijl het IntegratieCentrum verantwoordelijk was voor het inhoudelijke aspect. Het mag duidelijk zijn dat de instroom van vluchtelingen en vreemdelingen in het algemeen zeker niet zal opdrogen. Ook al spreekt men momenteel van een dalend aantal. Mensen zullen blijven trachten hun eigen toestand en die van hun gezin te verbeteren, zullen blijven op zoek gaan naar een beter leven. Ik denk dat dit normaal is en dat wij dit niet kunnen bestrijden. Sommigen willen daar alles op inzetten tot een illegaal verblijf toe. Volgens schattingen zouden minstens enkele tienduizenden in Vlaanderen en in Brussel in die situatie verkeren. Niets wijst erop dat in de toekomst hun aantal zal dalen. Mensen zonder wettig verblijf zijn een constante en een continue realiteit in onze samenleving. Onze maatschappij, die middels haar overheid het mandaat heeft om de samenleving te ordenen, wordt vaak geconfronteerd met een zeer groot dilemma. Enerzijds, als we het hebben over een specifiek geval, een individuele casus, staan zij vaak voor een moeilijke keuze om de rechtsregels hard en strikt toe te passen. Anderzijds zijn er humanitaire overwegingen. Onze huidige wetgeving bepaalt, dat wie onrechtmatig op het grondgebied verblijft, een strafbaar feit begaat en moet terugkeren naar zijn of haar land van herkomst. Daar tegenover staan de elementaire humanitaire beschouwingen die een terugkeer eerder ter discussie stellen. Dit wordt in de meeste gevallen ook benadrukt door burens, kennissen, de omgeving, de school en verenigingen. Kortom, de directe actieradius van de betrokkene. U kent allemaal de acties die gevoerd worden door buurten, door scholen, door jeugdbewegingen, wanneer mensen hier lang verblijven en vooral de kinderen helemaal geïntegreerd zijn in onze samenleving. Niettemin, en hierop wens ik toch wel de nadruk te leggen, gelden enkele rechten voor iedereen. Onafgezien van zijn of haar verblijfstoestand. Ik denk maar aan het recht op onderwijs, het recht op gezondheidszorg, morele en fysieke integriteit, menswaardig bestaan. Met in het bijzonder voeding en onderdak. Sociaaljuridische bijstand ook en respect voor het gezinsleven. Het is aan de overheid om deze te garanderen. De concrete context waarin die rechten hun toepassing moeten vinden, drukken eens te meer met de neus op de pure realiteit waarin mensen zonder wettig verblijf zich bevinden. Zij hebben geen inkomen, maar mogen ook niet werken om een inkomen te verwerven. Zij worden vaak het slachtoffer van uitbuiting en dat op de meest diverse terreinen, zoals werk. Ze

komen vaak op het terrein van het zwartwerk terecht. Als het gaat over huisvesting, worden zij vaak het slachtoffer van huisjesmelkerij. Steeds vaker ook van mensenhandel. Vaak worden ze geconfronteerd met gezondheidsproblemen. Vanuit hun preciaire situatie stellen ze hun behandeling liever uit. Dat helpt hun gezondheid uiteraard niet vooruit. Zeg maar dat zij dreigen in een vicieuze cirkel terecht te komen. Dames en heren het mag duidelijk zijn dat het thema van mensen zonder wettig verblijf een zeer actueel thema blijft met een grote impact op onze samenleving. Zoals u weet, worden de grote samenlevingsvraagstukken niet in één handomdraai opgelost. Debat en discussie zijn een belangrijke motor en vormen niet zelden een deel van de hefboom om een stap voorwaarts te kunnen zetten. Ik rond af en dank u. Ik dank in de eerste plaats de diverse sprekers voor hun medewerking aan dit symposium. Mijn appreciatie gaat evenzeer uit naar u deelnemers die zeer talrijk hier aanwezig zijn. Omdat u met uw aanwezigheid een blijk geeft van het feit dat de aangehaalde problematiek u nauw aan het hart ligt. Ik wens u dan ook een vruchtbare voormiddag toe. Waarbij we uiteraard eerst een stukje inleiding krijgen. En daarna hoop ik op een vruchtbaar debat."

4. Debat

4.1. Voorstelling panelleden

Didier Vanderslycke : Goedemorgen en nog eens welkom. Dank u wel ook voor de uitnodiging. Ik vind het een heel bijzonder gebeuren dat veertien dagen na de Provincie Antwerpen, waar een congres rond illegale immigratie doorging, ook daar in het Provinciehuis, in dit Provinciehuis dit debat doorgaat. Dit wil iets zeggen. Het is daarom erg jammer dat in andere Provincies, waar de thematiek even goed leeft, dit nog niet is kunnen gebeuren. Dit is zeker een idee om aan hen door te geven. Vooraleer we met het debat starten wil ik alle mensen die hier vooraan zitten de kans geven om zich te presenteren. De scheepvaartpolitie is ineens verdubbeld in aanwezigheid. Misschien kan u dat zelf even toelichten en geef ik eerst het woord aan Dhr Calemyn. Wat is de scheepvaartpolitie? Wat is uw directe link met het onderwerp van vandaag? En wat is uw bevoegdheid terzake?

Dirk Calemyn : Eerst over onze verdubbeling. Er hangt een bordje bij de scheepvaartpolitie. *Do you want to talk to the man in charge or the woman that knows.* Vandaar dat Vicky mee is. Ik ben het diensthoofd van de scheepvaartpolitie. Wij zijn belast met de grenscontrole in de havens. Wij hebben te maken met een bijzonder aspect van illegale migratie. We hebben te maken met mensen die het land willen verlaten, richting Verenigd Koninkrijk. Zij doen dat op een clandestiene manier. Meestal verstoppt in vrachtwagens. We zijn in feite –samen met de rest van de wereld- wakker geschud op 19 juni 2000, toen 58 Chinezen dood werden aangetroffen in zo'n vrachtwagen in Dover. Bijna een jaar later is dat weeral eens gebeurd in Ierland. Voor ons is illegale migratie in de eerste plaats een veiligheidsprobleem. Bovenal ook een crimineel probleem, omdat er veel geld wordt verdiend aan illegale migratie. Mensensmokkelaars krijgen daar een pak geld voor. Op de rug van sukkelaars, in de meeste gevallen. Dan zijn er ook nog een aantal administratieve problemen en interne problemen mee gemoeid, ook voor ons. Maar die komen dan misschien later aan bod.

Didier Vanderslycke : Wie is uw chef in Brussel?

Dirk Calemyn : Ik ben de chef van de scheepvaartpolitie in Brussel.

Didier Vanderslycke : België is een klein land. En ter informatie, als u dan met mensen concreet te maken hebt, welke dienst is dan het meest in contact met jullie?

Dirk Calemyn : Dat zal bureau C zijn. Omdat die mensen al in het land zijn. Dus op dat ogenblik is dat bureau C van de dienst Vreemdelingenzaken. Als het mensen zijn die van Engeland naar België komen is dat de grensinspectiedienst.

Didier Vanderslycke : oké. Dank u wel. Vicky Vangeel, u werkt wel lokaal?

Vicky Vangeel : Ja, inderdaad. Ik werk bij de scheepvaartpolitie Zeebrugge en ik ben daar eindverantwoordelijke voor wat betreft administratieve en gerechtelijke afhandeling van illegalen. Ik kom dus dagelijks in contact met illegalen en de schrijnende toestanden waarin zij zich bevinden.

Didier Vanderslycke : Welke nationaliteiten vooral?

Vicky Vangeel : Afghanen en Indiërs. Dat is voor ons de constante al jaren lang.

Didier Vanderslycke : En de trucks van wie zijn die?

Vicky Vangeel : Van gans Europa. Niet speciaal van Belgische ondernemingen. Mensen worden hier ingestopt op parkings langs de autostrade. Het gaat om allerlei herkomsten.

Didier Vanderslycke : Je hebt vooral een binnendienstfunctie of ga je ook af en toe op het terrein?

Vicky Vangeel : Meestal binnendienst. De afhandeling zelf gebeurt bij ons op de burelen. Er zijn daar op permanente basis 6 mensen mee bezig, in Zeebrugge.

Didier Vanderslycke : Meneer Calemyn, hoeveel mensen zijn in dit land op permanente basis bezig met mensen zonder wettig verblijf?

Dirk Calemyn : Bijna iedereen aan de kust momenteel. Maar die zijn daar niet fulltime mee bezig. De spoorwegpolitie heeft er zeer zeker ook mee te maken. De luchtvaartpolitie in Zaventem zit met een ander probleem, namelijk de binnenkomst van mensen, voornamelijk uit Afrika. Maar ook de collega's van de directie van de politie op

de wegen. De wegpolitie heeft er ook heel zeker mee te maken. Want die vrachtwagens die rijden natuurlijk via de autostrades. Dan heb je nog de gerechtelijke zuil, die zich veel meer richt naar het gerechtelijke aspect ervan, het crimineel gegeven. Vervolgens hebben ook lokale zones te maken met het probleem. Dus als je zou kijken hoeveel mensen werkelijk betrokken zijn bij illegale migratie, zou ik zeggen dat het er op dagelijkse basis toch wel een paar duizenden zijn hoor.

Didier Vanderslycke : Nog één vraag voor u mevrouw Vangeel voor we het debat aanvatten. We spreken hier over mensen die naar Groot-Brittannië willen vooral langs trucks en Ferry boats. Maar hebben we hier al situaties meegemaakt zoals in de Middellandse Zee? De Bootjes.

Vicky Vangeel : Die situaties zijn ons niet gekend. Maar ze zoeken altijd wel een weg om over te geraken. Dus het zal waarschijnlijk wel zo zijn dat er via kleinere vaartuigen gepoogd wordt het land binnen te geraken of het land te verlaten. Maar wij hebben daar geen weet van. Ik denk dat wij een beetje te ver afgelegen zijn van dan die landen van herkomst.

Didier Vanderslycke : We gaan naar een ander niveau. Het niveau van de Openbare Centra voor Maatschappelijke Welzijn. Claude Vancoillie, wil je jou situeren?

Claude Vancoillie : Ik ben Claude Vancoillie. Voorzitter van het OCMW van Menen. Menen is een stuk gevangen op de taalgrens, maar ook op de landsgrens. Wij kennen in feite de problemen van de grootstedelijke gebieden. Met weinig middelen moeten we toch proberen die grote problemen die op ons afkomen –zoals in de grootstedelijke gebieden– op te lossen.

Didier Vanderslycke : Dank u wel. Uw OCMW raad is op dit moment hoe samengesteld?

Claude Vancoillie : Politiek? CD&V, NVA, en SP.A. spirit.

Didier Vanderslycke : Wolf u kennen we al een beetje. Wil je daar nog iets aan toevoegen van CV achtige aard?

Wolf Bruggen : Het staat ook in het tekstje dat mee in de map zit. Ik heb vier jaar op klein beleidsniveau gewerkt bij het Vlaams Minderhedencentrum, op Vlaams niveau.

Rond onder andere –halftijds- mensen zonder wettig verblijf. Dus dat neem ik mee in het debat.

Didier Vanderslycke : en dan Yves Bocklandt?

Yves Bocklandt : Ik ben werkzaam binnen de Bond Zonder Naam voor de dienst sociale projecten. Ooit begonnen als maatschappelijk assistent en nu nog altijd in contact met mensen die in een illegaal verblijf hier zitten. Via een initiatief in het Antwerpse ‘filet divers’ en de sociale dienst van Bond Zonder Naam. Vanuit dat contact ben ik eigenlijk meer en meer in verbinding gekomen met allerlei netwerken die zich daarmee bezig houden. Ik denk aan Vluchtelingenwerk Antwerpen en aan Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Kerkasiel.anders, dat een initiatief is van Kerkwerk Multicultureel Samenleven. Het is een beetje een zoekproces op welke manier we rond deze problematiek stappen kunnen zetten. Ik denk dat daar rond nog heel wat werk aan de winkel is.

Didier Vanderslycke : Filet Divers is onder meer een sociale kruidenier. Wat is het verschil tussen een sociale kruidenier en een voedselpakkettenbedeling?

Yves Bocklandt : Wij hebben jarenlang voedselpakketten bedeed. De bedoeling van een sociale kruidenier is een menswaardiger vorm van noodhulp aan te bieden. Een voedselpakket deelt men uit. Men kan zelf niet beslissen wat er in het pakket zit. De sociale kruidenier zorgt ervoor dat een aantal producten tentoongesteld worden, als in een winkel, aan een zo laag mogelijke prijs. De mensen kunnen dan zelf hun voedselpakket samenstellen. Wij proberen hen vooral ook aan te spreken op hun capaciteiten en hun mogelijkheden.

4.2. Divers deelnemersveld

Didier Vanderslycke : Ik heb van de organisatoren een aantal vragen gekregen. Ik heb er zelf ook een aantal en ik ga proberen om daar met jullie aan te werken. Want het licht is wat sterker geworden. Het debat is met iedereen. Ik heb opgemerkt dat er één grote afwezige is vanmorgen, dat zijn de vakbonden. Er is niemand denk ik van de vakbonden. Wel leden wellicht? Maar die zijn niet vertegenwoordigd as such. Er zijn drie mensen uit politieke kring. Twee vertegenwoordigers van het federaal parlement, namelijk een medewerkster van Sabina Lahaye en een medewerkster van Nathalie Muylle. Bart caron

zelf is van het Vlaams parlement. Er zijn acht vertegenwoordigers van OCMW's, wat een heel mooi resultaat is. Er zijn heel veel mensen van de sector ziekenhuizen, gemeentebesturen en bevolkingsdiensten. De spoorwepolitie is hier ook. Veel mensen ook van de sociale sector en twee advocaten. Dat is ook wel belangrijk. Ik heb één vraag waar jullie eigenlijk allemaal kunnen op antwoorden en daar begint of valt eigenlijk heel veel mee. Dat heeft Dirk daarnet in zijn inleiding ook goed geïllustreerd. België wordt geconfronteerd, zoals Europa, met mensen die migreren. Er zijn heel veel oorzaken voor die veel te weinig aan bod komen. Maar er is één centrale wet. Dat is de vreemdelingenwet. De vreemdelingenwet van '80 die wel al tientallen keren is aangepast. Die vreemdelingenwet wordt in uitvoering gebracht onder meer door de Dienst Vreemdelingenzaken en daar wordt nogal wat beslist. Nu is mijn heel eenvoudige vraag. Vanuit uw positie, wat is uw ervaring met de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ)?
Mevrouw Vangeel?

4.3. Ervaring met Dienst Vreemdelingenzaken

Vicky Vangeel : Wij handelen eigenlijk in opdracht van DVZ. De beslissing wordt genomen door DVZ. De politiedienst zorgt ervoor dat de beslissing gecommuniceerd wordt naar –in ons geval- de illegaal op doorreis. Ik heb nu toch al een paar jaar ervaring en ik heb een goede verstandhouding met de dienst, met bureau C en ook met de permanentiedienst.

Didier Vanderslycke : Meneer Calemyn. Is dat voor u ook zo? In de verslagen die u krijgt?

Dirk Calemyn : Men heeft daar een grote evolutie doorlopen in de laatste jaren. Het gaat voor ons al bij al vlot. De samenwerking is ook goed. Op een bepaald moment heeft DVZ zelfs iemand bij ons geplaatst. Elke dag waren die dus aanwezig in Zeebrugge. Dat was onder andere na onze samenwerking met het Provinciaal IntegratieCentrum. Dus, dingen zoals vandaag, dat kan wel degelijk relevant zijn en nuttig zijn. Eén van dingen was dat DVZ bij ons onmiddellijk kon beslissen en ook in het gezicht van de illegale migrant de beslissing nemen.

Didier Vanderslycke : Yves. Misschien?

Yves Bocklandt : Je moet wel weten. De contacten die ik zelf heb met mensen zonder papieren zijn vaak vanuit zeer problematische situaties. Dat geldt waarschijnlijk voor iedereen. Maar vanuit een NGO -vanuit een niet overheidsdienst die niet gesubsidieerd wordt- komen wij veel in contact met heel complexe toestanden. Voor ons lopen de contacten zeer moeizaam. Ze zijn moeilijk bereikbaar, lang wachten aan de telefoon en antwoorden die volgens mij niet accuraat zijn. Wil dat iets zeggen over de dienst op zich? Ik denk dat het meer zegt over die wet. En over de manier waarop momenteel die wet van 1980 vorm heeft gekregen. Ik bekijk het vaak als een moeraslandschap waar wij met zijn allen wat zitten op te kijken. Ook de dienst zelf. Ik verwijs naar dat voorbeeld van Wolf daarstraks. Ik ben zelf heel groot voorstander dat men een samenwerking zou opstarten om die wet eens fundamenteel te bekijken en te zien of -gezien de nieuwe steeds verder schrijnende migratie- geen noodzaak is om de zaak eens her te bekijken, tabula rasa. En een poging te doen om een aantal nieuwe stellingen, peilers op te zetten. Ik weet niet of u het bureaublad kent dat u kunt krijgen bij het Vlaams Minderhedencentrum? Als je dat van op een afstand of zelfs van nabij gaat bekijken, komt dat moeras al wat naar voor. Ik verwijs ook naar het luik rond dringende medische hulp. Medimmigrant heeft daar rond ook een poging gedaan. 't Is een bundel van ongeveer veertien bladzijden in allerlei kleuren. Men wordt daarbij in die wet geloodst. Ik denk dat wij ervoor staan om rond de toegang nieuwe peilers te zetten.

Wolf Bruggen : Ik kan daar vrij kort in zijn. De afgelopen tien jaar heb ik regelmatig persoonlijk getelefoneerd en voor bepaalde dossiers getracht om wat meer te weten te komen. Ik kan mij eigenlijk wel volledig aansluiten bij wat Yves vertelt. Eén, het is al zeer moeilijk om daar binnen te geraken. Twee, het hangt af van wie je aan de lijn hebt, welk antwoord je krijgt. Het kan voor hetzelfde dossier drie keer een verschillend antwoord zijn. Heeft dat dan te maken met de mensen? Ik denk het ook niet. Ik denk dat het te maken heeft met de wet, de wetgeving, de onduidelijkheid en allerlei aanpassingen en interpretatiemogelijkheden. Dus ik sluit mij eigenlijk volledig aan bij wat Yves gezegd heeft.

Didier Vanderslycke : Dat is natuurlijk een andere ervaring dan die van jullie. Want bij jullie lijkt alles heel duidelijk te zijn. Er is niet zoveel voorgeschiedenis. Het gaat over kortverblijvers, passanten,.. Ben ik juist?

Vicky Vangeel : Ja. Het klopt. Het is een welomschreven type van vreemdelingen waar wij mee in contact komen. Voor ons –door de jaren heen- is dat allemaal zeer duidelijk

geworden, zijn er ook duidelijke afspraken gemaakt. En ik denk dat het een voordeelpositie is waar wij inzitten doordat we met één specifiek probleem zitten.

Yves Bocklandt : De vraag is natuurlijk voor wie het duidelijk is. Ik kan mij voorstellen dat het duidelijk is als je het louter technisch bekijkt. Als wij mensen 3,4,5,6 jaar in dezelfde situatie zien langskomen dan kan daar administratief gezien een zeer grote duidelijkheid zijn over het feit dat ze hier illegaal verblijven. Maar natuurlijk worden wij als NGO geacht ook voeling te hebben met de kwellingen die dat illegaal verblijf tot gevolg heeft. Als je dat dan bekijkt en je ziet de antwoorden die vanuit DVZ en het apparaat worden gegeven...

Didier Vanderslycke : Eigenlijk zeg je als het ware: de scheepvaartpolitie is de bewaker van de soevereiniteit van het grondgebied en mensenrechten daar zijn ze koud voor. Dat hoor ik u bijna zeggen. Meneer Calemyn?

Dirk Calemyn : Dat deed pijn. Ik denk niet dat dit zo bedoeld was. Maar als u dit zegt dan denk ik dat u daar volledig gelijk in heeft. Maar dan denk ik dat dit zich niet beperkt tot illegale migratie. Maar dat dit iets is dat je heel breed verspreid vindt in de maatschappij. Mensen die hun weg niet meer vinden in procedures. Ook ik bevind me regelmatig in een toestand waar ik me grote vragen stel en waar ik dus mijn weg niet meer vind in de regelgeving. Leg dat maar eens uit aan iemand die net uit een vrachtwagen komt van Albanië. Dat die naar de Raad van State kan gaan. Dat is niet altijd evident. Dat wil niet zeggen dat die mensen die rechten niet hebben. Ik denk dat veel van de mensen in de zaal die ervaring zullen hebben. Mijn ouders, mijn familie en ook ik zelf hebben soms problemen om de weg te vinden in een doolhof aan reglementeringen. Ik denk dat dit dus breder is dan alleen maar de illegale migratie.

Didier Vanderslycke : Wat deed er daarnet zo'n pijn?

Dirk Calemyn : Dat we niet echt oog zouden hebben voor de mensen. Wij zijn in eerste lijn geconfronteerd met mensen en ik denk dat we een gemiddelde hebben van één bezoeker per dag in onze eenheid in Zeebrugge. We hebben al ruim de moeite en de tijd genomen en de kans gekregen om te bewijzen dat het eerder het tegendeel is. Dat we in de eerste plaats oog hebben voor de mensen en ik zou het zelf zo durven verwoorden. Als we moeten kiezen tussen een formulier invullen en eerst een boterham geven, zullen

we niet eerst vragen toon ons uw papieren en dan krijgt u iets te eten. Het is in omgekeerde volgorde.

Yves Bocklandt : Daar volg ik Dirk helemaal. Ik ga ervan uit dat iedereen die geconfronteerd wordt met mensen zonder wettig verblijf geraakt wordt door de situatie. Ik denk dat er ook op ethisch vlak een enorme roep is in alle geledingen. Zowel op politiek vlak, advocatuur, ambtenarij rond richting. Men wordt geconfronteerd met het lijden van mensen. Ik ga ervan uit dat mensen daardoor bewogen worden. Er is niets dat een accuraat antwoord kan bieden. Waardoor een soort spanning ontstaat. Ik herhaal het nog eens. Het zou bijvoorbeeld zinvol zijn om dat ethisch aspect ook eens te belichten. Wat misschien enorm ondersteunend kan zijn voor al die mensen die met die situatie geconfronteerd worden.

Didier Vanderslycke : U staat echt wel op het snijpunt meneer Vancoillie. Een OCMW is een overheidsinstrument. U wordt geacht menswaardig bestaan mogelijk te maken. Toch zijn er een aantal beperkingen. De subsidiëring van doelgroepen waar je niet meer het geld van de federale overheid van krijgt. Hoe speelt dat bij jullie in een OCMW raad?

Claude Vancoillie : Het is natuurlijk niet gemakkelijk. Wat we vooral proberen te vermijden is à la tête du cliënt te beslissen. We proberen dus algemene regels uit te werken, een aantal grote steunprincipes die we op poten zetten. Natuurlijk zijn we ook met die formaliteiten met DVZ geconfronteerd. Zoals de lange termijnen, het lange wachten op beslissingen. Beslissingen die dan wel degelijk over mensen gaan. En dus in vele gevallen ook pijnlijk zijn.

Didier Vanderslycke : Hoe is uw relatie met DVZ? Gaat dat vlot?

Claude Vancoillie : Wij hebben een voltijds maatschappelijk werker die zich bezig houdt met heel de problematiek rond illegalen, vreemdelingen, ingeschrevenen in het vreemdelingenregister. Die voor die mensen de contacten onderhoudt met DVZ. We zitten nu al een jaar of drie/vier met iemand die staatloos is, terwijl dat er ons beloofd werd dat er in deze gevallen ging beslist zijn tussen drie en zes maand. Die persoon loopt nu al vier vijf jaar zo rond bij ons. Wij hebben hem opgenomen bij onze mensen.

Didier Vanderslycke : U zegt dus; bij de middelen van het OCMW voorzien wij vanuit een beleidskeuze om menswaardige bijstand te verlenen, ook als die ons niet wordt terug betaald door Brussel?

Claude Vancoillie : Ja. Maar we lopen daar niet te veel mee naar buiten.

Didier Vanderslycke : Het zal hier ook binnen blijven. Ondervindt u bij collega OCMW's in West-Vlaanderen een gelijkaardige houding? Ik wil u niet vragen om oordelen uit te spreken maar wat is de tendens?

Claude Vancoillie : Ik heb daar geen problemen mee. Ja ik ervaar wel dat ze zeggen: "je moet maar eens naar Menen gaan, want daar hebben ze diensten die zich daar mee bezig houden."

4.4. Lokaal beleid – lokaal overleg - netwerken

Didier Vanderslycke : Welke steun mogen mensen zonder wettig verblijf, volgens jou zeker niet ontberen?

Claude Vancoillie : Er zijn natuurlijk ook een heel aantal mensen die voor een groot stuk hun plan trekken. We proberen dat ook met die mensen te bespreken. Dus als er zwart werk is, als er een inkomen is, bespreken we dat. Kinderen laten we nooit vallen. Wij hebben goeie contacten met het LOP. Dus we komen om de twee/drie maand samen. Ook met de scholen erbij, met de directies erbij, vooral van de lagere scholen. We proberen toch te zorgen dat die kinderen niet uit de boot vallen. Daarvoor gebruiken we de -mensen van het OCMW zullen dat hier wel weten- socioculturele participatiemiddelen. Dus we gebruiken dat voor die kinderen, maar dat gaat niet over een enorm groot aantal. Bovendien hebben we ondervonden dat in alle lagen van de maatschappij kinderen uit de boot vielen en we hebben die er ook bijgenomen.

Didier Vanderslycke : Dat is dikwijls zo. Als je een opvangbeleid uitwerkt voor mensen zonder wettig verblijf, dan kom je ook bij mensen mét wettig verblijf terecht van Vlaamse of Belgische origine of van vreemde origine die ook in armoede leven. Ik hoor u eigenlijk zeggen. We hebben een overleg met de LOP's. Overleg is voor u rond deze thematiek ook een beleidskeuze?

Claude Vancoillie : Ik heb daar echt die mensen voor uitgenodigd. Nu ik had geluk. De voorzitter van het LOP in onze streek was een vriend van mij. We zagen mekaar op andere momenten. We hebben gezegd: "we gaan dat formaliseren." Die gesprekken tussen pot en pint gaan we nu eens doen rond een tafel waar we ook kunnen beslissen.

Didier Vanderslycke : een lokaal beleid rond mensen zonder wettig verblijf, vraagt overleg?

Claude Vancoillie : Ja. En met veel mensen, politie, stadsdiensten. De dienst bevolking wordt bij ons per moment over bevraagd. We trachten de lasten nu wat te delen. Wanneer ze een beeld hebben van de noden van die mensen kunnen ze hen naar ons doorverwijzen. Onze maatschappelijke werker helpt die mensen dan toch al een heel stuk verder.

Didier Vanderslycke : Scheepvaartpolitie? Zijn jullie een geïsoleerd gegeven of is daar verandering in gekomen? Wat zijn er de voordelen van?

Vicky Vangeel : De concrete problemen proberen wij altijd in partnership aan te pakken. Partnership met OCMW's, partnership met Rode Kruis, noem maar op. We zijn niet geïsoleerd. We hebben overleg. Tot twee jaar geleden was er zelf van het Provinciaal IntegratieCentrum het illegalen op doorreis overlegplatform. Ook het parket was hierop aanwezig. Alle partners op het terrein. Dus er is wel degelijk overleg.

Didier Vanderslycke : Waarvoor hebt u die mensen eigenlijk nodig in die overlegstructuur of dat netwerk?

Vicky Vangeel : Het parket? Dat is nogal evident voor wat wij die nodig hebben. De sociale sector hebben wij dikwijls nodig voor zeer concrete problemen. Zoals daar zijn: de gekwetste illegaal die wel via het Koninklijk Besluit dringende medische hulp geholpen wordt. Maar die niet gehospitaliseerd dient te worden. Die man die daar staat met zijn voet in de gips, die niet kan lopen. Waar kunnen we terecht met die persoon?

Didier Vanderslycke : Onderdak?

Vicky Vangeel : Onderdak. inderdaad. Voor de illegaal die eigenlijk geen asiel vraagt is er geen vangnet. Dus daar zijn wij nog steeds op zoek naar partners.

Didier Vanderslycke : Ik kan me ook voorstellen als je zo een hele tijd op doorreis bent, door Europa in een vrachtwagen, container, wat dan ook. Dat daar ook mensen bij zijn die daar uit die vrachtwagen stappen -niet alleen met een taalprobleem- maar ook psychisch heel wankel. Komt u dat vaak tegen?

Vicky Vangeel : Ja, uiteraard. Maar voor die mensen is er helaas geen vangnet.

Didier Vanderslycke : Psychosociale problematiek...

Vicky Vangeel : Psycho-sociaal. Wij zijn nog steeds vragende partij naar mensen uit de sociale sector die zich willen engageren. Die zich naast ons komen plaatsen. Wij zijn voor die mensen meestal de enige dienst waar zij mee in contact komen. Gedurende hun al dan niet kort verblijf in België.

Didier Vanderslycke : U zegt dus eigenlijk: wij houden ervan om ons werk menselijk en goed te kunnen doen?

Vicky Vangeel : Ja. Misschien een concreet voorbeeld. Kortelings hadden wij een probleem met een schurftbesmetting. Een aantal mensen bleken allemaal besmet te zijn door schurft. Ook voor de mensen die bij ons werken, dienden wij een duidelijk signaal te stellen. Ook om de mensen –de illegaal zelf dan- te gaan helpen, was er geen passende oplossing. Dus het ging over zeer concrete zaken. De mensen dienden gewassen te worden, dienden verse kleren te krijgen, dienden behandeld te worden.

Yves Bocklandt : Mijn ervaring is dat we niet mogen veronderstellen dat alle geledingen – ook al noemen ze zich sociaal- in de samenleving, gevoelig zijn voor de problematiek van mensen zonder papieren. Gezien je die vraag stelt rond psychosociale begeleiding. We krijgen heel veel mensen langs die getraumatiseerd zijn. Het ontsluiten van de diensten geestelijke gezondheidszorg, heeft ons in Antwerpen 4 à 5 jaar gekost. Om daar op een systematische manier en op een goeie manier, echt een relatie op te bouwen, ervoor te zorgen dat er ook werkingsmiddelen zouden zijn. Opdat er aan traumazorg zou gedaan worden binnen de diensten geestelijke gezondheidszorg. Dat is echt nodig. Ik denk dat wij daar als eerstelijns een zeer belangrijke functie in hebben. Het is aangewezen om altijd opnieuw aan te kloppen aan verschillende deuren. Er niet vanuit te gaan dat die

deuren zomaar zullen open gaan. Maar wel vasthoudend vragen blijven stellen. Ik vind dat heel belangrijk.

Didier Vanderslycke : Wolf, jij iets over overlegstructuren, netwerken, de noodzaak daarvan?

Wolf Bruggen : Het is door de meeste sprekers aangehaald hoe belangrijk dat het is. Tijdens de periode dat ik op het Vlaams Minderhedencentrum werkte, was dat denk ik één van de prioriteiten. Zowel bewust structureel gekozen als door mezelf aangebracht. Ik ben meermaals aanwezig geweest op het overlegplatform illegalen op doorreis waar sprake van was. Ik kan dus ook bevestigen dat de scheepvaartpolitie -bij mij in ieder geval- een menselijker en ander beeld heeft gebracht van politiediensten. Waarvan ik in mijn verleden trouwens niet altijd zo'n positief beeld had. Maar dat heeft ook te maken met mijn radicalere sociale ingesteldheid als ik wat jonger was.

Didier Vanderslycke : dit moet nu deugd doen meneer Calemyn?

Wolf Bruggen : Ja. Maar ik wil wel zeggen dat zij -mede door de omstandigheden natuurlijk- zeer veel inspanningen gedaan hebben om inderdaad partners te gaan zoeken. En mede door de beleidskeuze van het Provinciaal IntegratieCentrum is er een aantal jaren echt structureel gewerkt. Er zijn op verschillende deuren geklopt en er zijn een aantal deurtjes open gegaan. Misschien ondertussen ook weer toegegaan, dat weet ik niet. Maar er is toen wel wat gebeurd. Er is toen ook gebleken hoe moeilijk dat het is om zelfs -wanneer er op het lokale werkveld zeer goed samengewerkt wordt- dat doorgedrongen te krijgen in de hogere echelons en op beleidsvlak. Daar zijn we toch vaak –en niet alleen op dat vlak maar in het algemeen- op een aantal deuren gestoten die niet zo gemakkelijk open te krijgen waren.

4.5. Registratie Mensen zonder wettig verblijf

Didier Vanderslycke : Meneer Vancoillie. Mene is een stad. Hoeveel inwoners?

Claude Vancoillie : 32.000 – 33.000

Didier Vanderslycke : Kortrijk is al iets groter?

Claude Vancoillie : het dubbel

Didier Vanderslycke : Vindt u het zelf heel belangrijk dat u zou kunnen beschikken over een registratie van mensen zonder wettig verblijf? Zou u het handig vinden dat als iemand zonder wettig verblijf terecht komt in uw gemeente, hij zich vrij kan registreren, aanmelden? Zoals het in Spanje heeft bestaan. Maar dan in een soort gesloten register.

Claude Vancoillie : Dat bestaat al hé. Je hebt het BIS nummer dat aangemaakt is in het rijksregister.

Didier Vanderslycke : Als die zich officieel gemeld heeft.

Claude Vancoillie : Ja natuurlijk maar ze blijven toch nog altijd illegaal. En hoeveel mensen gaan er zich dan gaan aanmelden om op het B register te staan? Terwijl dat ze zich op die manier bekend maken als illegaal. En op die manier in feite ook kunnen uitgewezen worden.

Yves Bocklandt : Maar moest men al beginnen met het inbrengen van de cijfers die al bestaan, op een gesystematiseerde wijze? Ik denk aan alle aanvragen die er zijn artikel 9. De aanvragen die er zijn dringende medische hulp. De contacten die er zijn met het onderwijs. Er zijn verschillende diensten in onze samenleving, politionele diensten die ook over cijfers beschikken. Moest men die kunnen systematiseren en bijeenbrengen. Ik denk zelfs dat het Centrum voor Gelijkheid van Kansen in 2003 daar rond een opdracht heeft gekregen, en die nu langzaam maar zeker die cijfergegevens aan het samenbrengen zijn. Maar ik weet ook uit mijn contacten met hen dat het zeer moeilijk verloopt. Dat niet elke dienst bereid is om die gegevens zomaar prijs te geven. Maar ik denk dat het een eerste noodzakelijke stap is, om een realistischer beeld te krijgen over hoeveel mensen dat eigenlijk gaat.

Didier Vanderslycke : U wou tussenkomen.

Publiek (Kristien Cool, Dienst Vreemdelingen, Ieper) : Die BIS nummers die worden ook gebruikt bij ons. Bijvoorbeeld voor Polen die hier komen werken, voor seizoenarbeiders. Zij kunnen niet ingeschreven worden, maar kunnen wel een bisnummer krijgen. Die worden dan in DIMONA ingevoerd van de werkgevers. Ik heb wel al een vraag gesteld in verband met het wachtregister, namelijk of dat niet kan opgedeeld worden in twee

delen? Dus een wachtregister voor mensen die legaal zijn en een wachtregister voor mensen die illegaal zijn? Ik denk dat dit al een stuk gemakkelijker zou zijn voor vele instanties.

Publiek (Amelie Tettelin, OCMW, Veurne) : In het begin werd er gesproken over sukkelaars, als we het hebben over migranten die Londen proberen te bereiken. In mijn ogen is iemand die naar Londen tracht te vluchten geen sukkelaar, maar in de eerste plaats een durver en een mens. Ik kan er echter wel inkomen dat het niet de bedoeling is dat heel de wereld zich in Londen vestigt. Dat er bijgevolg controles moeten zijn. Het is inderdaad zo dat men hier vaak in mensonwaardige omstandigheden geraakt is en er moet daar iets aan gedaan worden. Maar de kernvragen in dit debat -als we praten over illegalen en clandestiene migranten- is: "wat is de vraag van de persoon"? Is de clandestien van plan om clandestien te zijn of wil die hier eigenlijk een verblijf? Als die persoon hier geen verblijf wil, dan heeft het ook geen zin om allerhande hulpverleningsorganisaties en kerken en OCMW's en politiediensten aan te spreken. Als u het project -zoals meneer Wolf in het begin zei- niet kent van deze mensen. Dat is de eerste vraag. Wat is de bedoeling? Wil die persoon hier eigenlijk wel zijn in België? Ik heb de ervaring vooral met alleenstaande mannen dat hun bedoeling absoluut niet is –toch in 50% van de gevallen- om in een België te zijn. De bedoeling is inderdaad om Londen te bereiken of zelfs Canada. De bedoeling is niet om hulp en OCMW steun te krijgen of materiële opvang. De bedoeling is om te voorzien in hun eigen levensonderhoud en om te werken en om een gezin te onderhouden. Om iets te veranderen aan hun economische situatie. Punt is dat er dringend nood is aan een andere manier van omgaan met die vreemdelingenwet en dat er nood is aan een duidelijke normering en een duidelijke visie over arbeidsmigratie.

Didier Vanderslycke : Mag ik vragen om dat even vast te houden en dat voor het slot te houden als we bij de concrete vertalingen gaan naar het toekomstige beleid? We zaten bij het register. Bij de verzameling van gegevens. Ik denk dat we er moeten vanuit gaan -wat West-Vlaanderen betreft- dat we geen duidelijke schatting hebben van het aantal mensen zonder wettig verblijf. Klopt dat? Wolf voor jou ook? Tellen doet beleid voeren?

Wolf Bruggen : Ja en nee. Eén ding is te weten hoeveel mensen zonder wettig verblijf hier zijn. Dat kan handig zijn voor een aantal zaken. Maar langs de andere kant weten we allemaal dat er maar beleid gevoerd wordt in functie van de stemmen die dat kan opleveren voor politici. Mensen zonder wettig verblijf gaan nooit een stem hebben in

dit kapittel en zullen dus altijd van nevenbelang zijn aan allerlei andere belangen. Dus ik maak mij daar weinig illusies over. Al zijn hier morgen een half miljoen mensen zonder wettig verblijf. Als dat geweten is, zal dat zeker een invloed hebben op het beleid. Zeker als het er zoveel zouden zijn. Maar zo lang die groep relatief beperkt blijft? Er wordt al weinig prioriteit gegeven aan mensen mét een wettig verblijf. Die er ook in grote getale zijn en waar er ernstige maatschappelijke problemen mee zijn. Men tracht al 40 jaar een integratiebeleid te voeren voor mensen mét een wettig verblijf, vreemdelingen. Dus ik maak me daarover niet te veel illusies.

4.6. Beleid op Vlaams/Federaal niveau

Publiek : (Medewerkster Nathalie Muylle, Federaal Parlements lid) : Ik wou toch wel zeggen dat die mensen toch niet alleen maar werken in functie van de stemmen. Maar dat zij in de eerste plaats ook mensen zijn en ook voor het welzijn van die mensen werken. Zij zijn daar helemaal niet mee akkoord dat die mensen leven in mensonwaardige omstandigheden. Dat die mensen hier moeten zijn, illegaal. Zij willen een oplossing. Maar wat moet geweten worden, is dat niet iedereen die hier toekomt kan geregulariseerd worden en hier kan blijven. Want dat brengt alleen maar een averechts effect en dat lost het probleem helemaal niet op.

Didier Vanderslycke : Dank u wel. Dat is tenminste al één reactie. Ik nodig de anderen ook uit om daar op te reageren.

Publiek : (Bart Caron, Spirit) : Ik denk dat het gaat over een visie die je op de samenleving hebt en op de mensen die hier komen en die hier wonen. In het individuele geval, in de casussen, zijn mensen altijd wel heel begripvol. Maar als het dan gaat over structurele maatregelen die je moet nemen, dan heb je toch een duidelijk verschillende visie. Dat is het hele punt. Het staat vandaag beter om harde afwijzende standpunten in te nemen. We hebben een verrechtsende samenleving. Als je het nu wil of niet. De verdraagzaamheid neemt niet toe. Als je de teksten van het oranjeblauwe voorakkoord leest, merk je daar toch ook niet een hele grote menselijkheid. Dat is een keuze die je maakt. Dus je moet een oplossing vinden. Aan de andere zijde. Moet je er ook rekening mee houden, dat heel veel mensen, ook progressieve mensen, dat ook wel zien en zeggen dat je een regeling moet hebben. Niet –zoals mevrouw bijna boutadisch zei– iedereen kan naar Londen uitwijken. Maar ook niet iedereen kan naar Vlaanderen komen of naar België, wat dan ook. Dus je moet een aantal regels hebben. Het probleem is dat

we heel vaak doen alsof. Ik bedoel daarmee: “vage regelgevingen”. We gedogen een aantal dingen, die illegaal zijn. De discussie gaat over de erkenning van zwart werk, over een lijst van clandestienen. Dat zijn allemaal contradicties in de termen, die we verkondigen hé. Ik denk dat gewoon beter duidelijk zijn voor mekaar.

Didier Vanderslycke : Een duidelijkheid die dan de richting uitgaat van?

Publiek : (Bart Caron, Spirit) : Die op een hele grote humane en humanitaire basis gestoeld is. Waar je voor mensen die hier lang zijn, die hier goed geïntegreerd zijn, die kinderen hebben, een streep trekt. Als ik het zo mag zeggen. Heel brutaal een streep trekt. Dat je dan voor mensen die hier komen –het is door Dirk Vandaele toegelicht- een regelgeving hebt die veel duidelijker is. Zodanig dat de interpretatieve ruimte, óók van de politiek, beperkt wordt. Laat ons het politiek discours voeren bij de regelgeving en niet bij de toepassing van de regelgeving. Dat is waar wij nu mee zitten.

4.7. Onderdak – residentiële opvang

Didier Vanderslycke : Ik stop hier met deze discussie, want anders gaan we echt in een politieke discussie. Op het einde komt dat terug. We gaan nog een paar domeinen afstappen waar u –professionelen- mee te maken heeft. Vicky heeft het al even aangehaald. We moeten mensen soms wandelen sturen. We weten niet waar ermee naartoe? Kan je dat eens concretiseren?

Vicky Vangeel : U moet weten. Zij stellen zich bloot aan extreme gevaren. We zouden wel willen denken: “ach man ga naar Engeland en stel het goed.” Maar zo is het niet. Ik denk dat jullie allemaal wel de beelden uit de pers kennen. Aan welke gevaren zij zich juist bloot stellen. Dus de overheid moet daar iets aan doen.

Didier Vanderslycke ; Onderdak of huisvesting voor mensen die je moet laten gaan?

Vicky Vangeel : Ja. Wij hebben dus begrip voor de mensen die op zoek zijn naar een beter bestaan. Die niet in België willen blijven, die naar Groot-Brittannië willen. Asiel wordt bij ons nooit gevraagd. Dus dat is wel duidelijk voor ons ook. Wij willen die mensen ook niet pampieren. Maar heel af en toe zijn er wel mensen die hulp nodig hebben. En als wij dat niet signaleren, dan krijgen zij die hulp niet. Wij zijn eerstelijns, maar ook laatstelijns, voor de illegaal die naar Groot-Brittannië gaat.

Didier Vanderslycke : Welke diensten kunnen je helpen als het gaat over het verlenen van onderdak?

Vicky Vangeel : In veel gevallen is DVZ wel de enige dienst die oplossingen biedt. Concrete oplossingen. Als wij bijvoorbeeld met een Afghaans gezin zitten met minderjarige kinderen die niet mogen opgesloten worden. Die mensen worden tot vier vijf keer aangetroffen bij ons gedurende veertien dagen. Totdat de bevolking zegt: "die mensen lopen hier op straat met een kindje van twee jaar, hebben koud, het regent." Er moet onderdak zijn voor die mensen. DVZ is helaas de enige dienst die onderdak biedt.

Didier Vanderslycke : En hoe bieden zij die?

Vicky Vangeel : In een gesloten centrum. Ik heb dan de keuze: Ofwel dat kind van twee jaar opnieuw een nacht op het strand laten slapen en opnieuw die vader laten proberen in één of andere vrachtwagen te geraken op risico van het leven van dat kind. Of, naar het gesloten centrum.

Didier Vanderslycke : Dus u zegt hier eigenlijk dat de thuislozensector in West-Vlaanderen niet in staat is om mensen op te vangen en dat ze daarom in een gesloten centrum terecht komen.

Vicky Vangeel : Dat klopt. Er is geen plaats.

Dirk Calemyn : Of ze vallen uit de boot, de migranten. We vragen dan om die te laten overnachten, ergens. Maar die plaatsen zijn dan eerder voor andere crisissituaties vastgelegd. Men heeft ook een beetje schrik om dan overspoeld te worden met aanvragen om migranten te laten de nacht doorbrengen in één of ander sociaal centrum.

Yves Bocklandt : Ik sluit mij aan bij de stelling dat de Centra Algemeen Welzijnswerk -in Vlaanderen- te weinig stelling nemen ten opzichte van deze problematiek. Dat komt voornamelijk omdat zij te weinig geconfronteerd worden ermee. Men kan natuurlijk zeggen, wij hebben geen subsidies daarvoor. Maar eigenlijk kan men als autonome sociale instelling het voortouw nemen en van invloed zijn. Al was het maar op het kabinet van Welzijn. Om daar die problematiek verder aan te kaarten. Ik ben zeker vragende partij daar rond.

Didier Vanderslycke : Als ik mij niet vergis zijn hier vandaag onder de aanwezigen geen CAW? Misschien is er wel een deeltak aanwezig? Die mogen zich geroepen voelen om te antwoorden.

Publiek (Jef Devisscher, SOCK, Brugge) : Het gaat inderdaad om de bescherming van die mensen. Maar het gaat ook zeer duidelijk om de bescherming van de bedrijven die in Zeebrugge zitten. Want die lopen de kans -als ze illegalen afzetten in Engeland- dat ze strenge boetes krijgen. Daarom is het ook heel belangrijk dat de illegalen opgepakt worden. Niet alleen voor de bescherming van henzelf, maar ook ter bescherming van de bedrijven. Ik denk dat dit wel de grootste rol speelt. Twee, als het gaat over de opvang van mensen: soms wordt er gebeld vanuit Zeebrugge als er plaats is bij ons thuis. Al iedere keer hebben wij ja gezegd. En zijn ze gekomen.

Didier Vanderslycke : Vicky? Dat klopt zeker hé?

Vicky Vangeel : Ja, Wij kennen mekaar inderdaad. Bij meneer Devisscher zijn er inderdaad al mensen opgevangen. Maar ik denk niet dat ik met een groep van 9 mensen -die tijdelijk verzorging nodig heeft voor een schurftbesmetting- bij u terecht kan. Met een enkeling kan ik absoluut bij u terecht. Maar ik denk toch dat er een meer gestructureerde oplossing dient te komen.

Didier Vanderslycke : Ik wou nog even naar meneer Vancoillie terug.
Huisvestingsproblematiek voor mensen zonder wettig verblijf, dat stelt zich bij u ook?

Claude Vancoillie : Alhoewel. We zitten met een vrij oud patrimonium in het centrum van Menen. Sowieso moeten de mensen ergens getipt worden of toch info krijgen. We weten niet van waar ze dikwijls komen. Maar toch geraken ze aan een huis zonder huurwaarborg. Ik denk dat er ook ergens een circuit is om mensen ergens naar toe te leiden. Wie dat het doet of hoe dat ze het doen, dat weet ik niet. Het feit is dat die mensen ook lang blijven. Ze zijn niet na vandaag of morgen of na twee of drie maand terug weg. Ze blijven een heel lange tijd en dat komt omdat -ik maak daar geen al te grote reclame voor- wij nog huishuren hebben die beneden de 10.000 frank liggen. Dit maakt het wonen nog mogelijk voor iemand die ergens toch een job kan vinden.

Didier Vanderslycke : Ik ga eerst naar Wolf.

Wolf Bruggen : Ik wou toch even reageren op wat er juist gezegd is. Ik ben namelijk de eerste om de gebreken aan te kaarten of kritisch te zijn ten opzichte van overheidsdiensten en instellingen. Hier komt toch één van de problemen van een deel van de sociale sector naar voor. Ik hoor vandaag –eind 2007- spreken over een moeizaam proces bij CAW. Ik heb sinds 2001 tot 2005 op het Vlaams Minderhedencentrum gewerkt. Ik heb in die vier jaar niet anders gedaan dan CAW trachten te betrekken in verschillende overlegstructuren en te bewegen om meer plaatsen vrij te maken. Het CAW is -via één van mijn mensen die verantwoordelijk was voor mensenhandel- een jaar of twee betrokken geweest bij het overleg hier in Zeebrugge. Het is toch wel erg om vast te stellen dat men ook in de sociale sector voor bepaalde schrijnende gevallen niet openstaat. Bovendien stel ik vast dat al het eerstelijns werk bijna afgeschoven wordt van diensten die ervoor betaald worden om het te doen naar vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers die dat dan maar moeten doen. Door projecten te schrijven en op vrijwillige basis. Ik heb dat nooit een goede evolutie gevonden. Maar ik stel vast dat dit eigenlijk nog altijd het geval is vandaag.

Didier Vanderslycke : Ik geef even het woord aan jou.

Publiek : (Ellen Derluyn, PIC-WVL, Roeselare) : Ik heb in mijn vorig leven nog gewerkt op een CAW. Ik deed daar de coördinatie van het crisisnetwerk voor de regio Midden-West-Vlaanderen. Wij werden toen ook regelmatig geconfronteerd met illegalen, die van op de autostrade -binnen het wegverkeer- opgenomen werden. Maar wij hebben toen ook op een bepaald moment als CAW de keuze moeten maken om deze mensen niet langer op te vangen binnen dat crisisnetwerk. Want wij werkten ook met vrijwillige opvanggezinnen die jongeren opvangen en zo. Het is eigenlijk een financieel verhaal, dat pleit voor de CAW. Er wordt wel over nagedacht, maar we moeten de realiteit zien. Een CAW, dat moet draaien, dat moet financieel draaien. Er is geld nodig om illegalen op te vangen binnen een residentiële setting. Wij vroegen dat meestal bij het OCMW. Maar voor illegalen wil er natuurlijk niemand betalen. Zo simpel is het verhaal. Wil dat daarom zeggen dat zij hun verantwoordelijkheid niet nemen? Ten dele wel, ik heb inderdaad wel zoiets van: "er zou meer structureel, beleidsmatig een signaal moeten komen vanuit CAW dat ook rond de groep van mensen zonder wettig verblijf een beleid ontwikkeld moet worden." Maar aan de andere kant zie ik wel dat er op het niveau van een CAW veel inspanningen gebeuren. Maar omwille van de financiële beperkingen, zijn hun engagementen niet altijd verregaand of niet voldoende.

Didier Vanderslycke : Yves?

Yves Bocklandt : Mij doet het denken aan de beslissing die in '96 genomen is door de OCMW's. Er kon geen dienstverlening en geen leefloon meer gegeven worden aan mensen die hier illegaal op het grondgebied verblijven. Betekent dit dat een OCMW zich niet kan engageren, dat OCMW raadsleden geen moedig standpunt kunnen uitbrengen, rond die problematiek? Dat denk ik helemaal niet. Zij kunnen invloed uitoefenen via de vereniging voor steden en gemeenten. Je zegt dat het een financiële zaak is van de CAW. En dan? Al die vrijwilligersorganisaties die -her en der in Vlaanderen met krappe middelen toch een verschil willen maken- zich proberen te verenigen en proberen om impulsen te geven aan de samenleving. Om hen te laten stilstaan bij deze problematiek. Volgens mij laat het CAW daar een enorme taak liggen. Het is vast en zeker een frustratie voor mij.

Didier Vanderslycke : Bart Caron?

Publiek : (Bart Caron, Spirit) : Ik zit in de commissie welzijn in het parlement. Ik volg al jaren het CAW als beleidsdomein. Ik moet nu toch in alle eerlijkheid durven zeggen dat CAW's de berg maatschappelijke problemen die ze moeten behandelen elk jaar fenomenaal zien toenemen. De problematiek van mensen zonder papieren of vluchtelingen, is maar een heel klein deel van heel veel andere maatschappelijke problemen. Er is overal een sterke toename, als het nu gaat over residentiële opvang, slachtoffers, doorgangerhuizen, ... Zij zijn 100% afhankelijk van Vlaamse subsidiëring. Er is in de loop van de voorbije 3,4 jaar een behoorlijke stijging geweest van de middelen. Maar die stijging volgt helaas niet de toename van maatschappelijke problemen. Hoe rijker we worden in Vlaanderen, hoe meer we dat soort problemen hebben. Ik wil dus wel verschonend voor hen optreden. De druk moet volgens mij op het Vlaams niveau liggen. Twee, er zijn heel veel OCMW's die fantastisch werk doen. Dit mag ook eens gezegd worden. Er zijn ook een aantal OCMW's die er geen bal voor doen. Dat mag ook eens worden gezegd. Het probleem is dat we daar met zeer onevenwichtige inspanningen zitten. Ik denk dat we de discussie voornamelijk op die twee niveaus moeten leggen. Het is zaak om problemen niet te minimaliseren, maar te erkennen en bijgevolg extra middelen in te zetten. Anderzijds moeten OCMW's die hun verantwoordelijkheid niet opnemen daarmee geconfronteerd worden.

Didier Vanderslycke : Ik geef nog even het woord aan meneer Vancoillie daarover. Zien de OCMW's van West-Vlaanderen mekaar soms regionaal en is dit thema een agendapunt geweest in de voorbije 4 jaar?

Claude Vancoillie : Wij hebben een drie maandelijks overleg in de regio met de voorzitters en de secretarissen. We nemen Wervik erbij omdat Wervik ook langs de Leie ligt en een beetje dezelfde problematieken kent. Normaal zijn we met 12 voor de regio Kortrijk- Menen. Met Wervik erbij zijn we met dertien. Het is een problematiek die we zeker bespreken, met die verstande dat het ook altijd gevaarlijk is om alles uit te doeken te doen, uw kaarten op tafel te gooien en fier te zijn met al hetgeen je doet. Je moet schrik hebben dat je een verwijzer wordt. Als er problemen optreden in Avelgem, dat ze zeggen: "in Menen kunnen ze die oplossen". Ik heb daar een beetje schrik van. Vooral als we spreken over sociale woningen, goedkope huisvesting. We proberen dat aan te klagen, een tekort aan sociale woningen. Wij in Menen hebben 15% sociale woningen op het ganse patrimonium, dat is 10% meer dan het Vlaams gemiddelde. Dat is aanlokkelijk voor steden en gemeenten uit de omgeving om te verwijzen. U wilt een sociale woning? Je moet maar naar Menen gaan. Dat is moeilijk werken en daarom gebruik ik min of meer dat overleg tussen voorzitters en secretarissen van de regio om een beetje af te houden. En zo probeer ik verantwoordelijkheid te leggen bij de andere OCMW's en probeer ik hen aan te zetten dingen te doen, die we in Menen ook doen.

Didier Vanderslycke : dus u responsabiliseert uw collega's?

Claude Vancoillie : Die voorzitter moet ook naar zijn stadsbestuur of zijn gemeentebestuur gaan om het erdoor te krijgen. Je zit dan natuurlijk met het fenomeen –zoals Bart zegt- dat sommige steden, gemeentes en OCMW's ervoor open staan en andere niet. Ze hebben andere uitgangspunten. Dan heb je ook de opmerking die ik gehoord heb: "sommige politici doen daar liever niets rond en andere dan weer wel." Het is te zien welk uitgangspunt dat je hebt erover. In feite lossen we daar niets mee op. Maar ik wil toch even terugkomen op het CAW. Zonder het CAW zouden wij zelf niet rondkomen nu. Die mensen doen formidabel werk.

4.8. Onderwijs - Gezondheidszorg

Didier Vanderslycke : Nu gaan we echt naar het volgende thema, onderwijs. Mensen van de scheepvaartpolitie, we beginnen altijd bij jullie. Hebben jullie daar ervaring met het feit dat minderjarigen mee aanspoelen? En dat daar leerplichtigen tussen zitten? Die ergens een plek moeten vinden. Een school?

Vicky Vangeel : Wij dienen geen scholing te zoeken voor die mensen. Niet begeleide minderjarigen hebben we wel –vijftien, zestien, zeventienjarigen- dus bijna meerderjarig. Maar die mensen willen allemaal naar Groot-Brittannië. Die worden opgevangen door de dienst voogdij, waar zij dus een voogd toegewezen krijgen. Wat gebeurt er dan met hen? De meeste die wij overbrengen naar Nederoverheembeek, die zijn binnen de twee dagen terug op pad. Ik denk dat de scholing niet echt onze problematiek is.

Didier Vanderslycke : Er wordt nogal eens gezegd dat ons Vlaams onderwijs zeer goed loopt. Er zijn voor deze kinderen –minderjarigen- voorzieningen. Men zegt zelfs ook –en dat is ook zo- ze zijn leerplichtig. De scholen worden ook gesubsidieerd per leerling daar rond. Maar wat indien een school weigert? Zijn er eigenlijk scholen die kinderen zonder papieren weigeren voor inschrijving? Is u dat bekend? Meneer Vancoillie?

Claude Vancoillie : Het is evident ja. Er zijn scholen die dat weigeren.

Didier Vanderslycke : En welke redenen halen ze daarvoor aan?

Claude Vancoillie : Ik weet het niet. Wij richten die ouders en kinderen naar scholen die niet weigeren. Dat is iets dat mij echt bezighoudt. Maar ik maak daar ook geen probleem van. Wij kennen de scholen die deze kinderen opvangen. We sturen hen naar die scholen. Maar dan gaan we die scholen ook ondersteunen, om die kinderen op te vangen.

Didier Vanderslycke : En dit doet u door een stukje financiële middelen voor de maaltijden in te putten?

Claude Vancoillie : Een stukje socio-culturele middelen. Dat kunnen we wettelijk. Geen probleem. De maaltijden niet. De maaltijden komen op de bult van de plaatselijke gemeenschap.

Publiek (Johan Mayeur, Provinciale Tuinbouwschool, Kortrijk) : Ik wil jouw vraag gebruiken, maar met een extra accentje. Ik heb het vandaag nog bijna niet gehoord. In onze school hebben we één illegaal. Twee weken geleden is die drie dagen thuis gebleven. De school wist zelf niet dat die illegaal was. Er bestaat blijkbaar ook geen papier voor om deze in te schrijven, natuurlijk niet. Via omwegen hebben we vernomen dat zijn ouders hem niet meer naar school durfden sturen. Al zitten we in een stad waar de politie de mensen niet zal oppakken op de school. De burgemeester heeft beloofd om het gezin voorlopig tamelijk gerust te laten. Maar één aspectje heb ik eigenlijk vandaag een klein beetje gemist. Ik weet dat er regelgeving nodig is. Ik weet dat er politiek moet zijn, dat er een structurele aanpak moet zijn. Maar eigenlijk is de school misschien één van de plaatsen waar we toch nog meer het voorbeeld moeten tonen. Ik geef les in het beroepsonderwijs. Ik zit met een klas voor mij, zesde beroeps, waar zeker de helft het woordje racisme in zich houdt, uitspreekt, toont. Maar als ik deze week aan diezelfde leerlingen vertel wat Ali in onze school overkwam met zijn gezin, dan vallen ze stil. Dan luisteren ze. Het is uiteindelijk nog altijd over mensen dat het gaat. Zou er dan ook eens niet -vanuit bestuur, vanuit politiek, vanuit alle bewegingen die hier eigenlijk zitten- meer aandacht moeten zijn voor de capaciteiten van die mensen, van de mogelijkheden die ze bieden.

Didier Vanderslycke : Wat doet u met kinderen zonder wettig verblijf die op vlak van de schoolrekeningen voor problemen komen te staan? En die misschien niet kunnen rekenen op de steun –een deel van de kostenbetalingen- door de OCMW's.

Publiek (Johan Mayeur, Provinciale Tuinbouwschool, Kortrijk) : Ik zal die groene vrijwilliger zijn die dus eigenlijk drie weken nieuw in de situatie zit. Maar nu zit dat kind in mijn klas. We zijn met de school eigenlijk nog aan het zoeken. Ik weet niet wat we gaan doen. We zijn aan het zoeken. Op alle vlak. Leerlingenraad, ouderraad. Het OCMW biedt na schoolkosten in onze stad, geen tegemoetkoming. Maar voor die mensen moeten, we dus blijkbaar een andere oplossing zoeken.

Didier Vanderslycke : Ligt dat in uw regio meneer Vancoillie?

Claude Vancoillie : Dat ligt in mijn regio. Dat is een individueel geval en dat is altijd het probleem. Dan krijg je de sentimentele opwellingen. Dan zal daar iemand mee bezig zijn. Dan zullen we een keer op straat komen. Wij hebben het principe aangenomen als we iets doen voor één kind, willen we het voor alle kinderen in die situatie kunnen doen. Niet

–als er ergens iemand rechtstaat- en zegt: “dat is hier mijn buurman en ik wist zelf niet dat hij illegaal was, en nu moet ie terug weg” en “nu gaan we een manifestatie organiseren”. Ik denk dat we daar op het verkeerde pad zitten. We moeten dat kunnen organiseren. We moeten dat op het Vlaamse niveau kunnen brengen. Want ik vind het straf dat je in het nieuws een uitzending krijgt van 2-3 minuten over één kind, één bepaald gezin. Terwijl er honderden schrijnende gevallen zijn. Maar voor deze mensen komt niemand op.

Didier Vanderslycke : U wou daar op tussenkomen.

Publiek (Sylvie Michelt, advocaat, Brugge) : Ik heb het ook heel moeilijk met de publiciteit in de pers. Ik heb namelijk erg weinig gezinnen als cliënt. Wel heel veel alleenstaande mannen. Ik vind dat die groep soms vergeten wordt. Men zegt altijd: “ze hebben kinderen, ze gaan naar school, daarom mogen ze hier blijven.” Maar ik heb ook heel veel mannen en ook vrouwen alleen die hier heel hard werken, in het zwart uiteraard. Die worden wel overal vergeten, in elke regelgeving.

Didier Vanderslycke : Meteen leg ik de band naar het volgende thema rond gezondheidszorg. Eerst nog één vraagje: “Hebben kinderen die in een buitengewone levensomstandigheid zitten recht op therapie, op begeleiding?” Als een arts attesteert dat een kind medisch noodzakelijke zorg nodig heeft, dan kan dit met een nomenclatuurnummer opgenomen worden in de regeling van het koninklijk besluit dringende medische hulp. Ik heb hier weinig vragen gekregen van de organisatoren of geen zelfs rond de gezondheidszorg, rond mensen zonder wettig verblijf. Betekent dit dat alles goed loopt? Dat in West-Vlaanderen de dringende medische hulp ingeburgerd is? Bij iedereen altijd en overal?

Claude Vancoillie : Maar ik zou nog willen meegeven aan de mensen die ergens iets te zeggen hebben dat wij zelfs de logopedie betalen bij die kinderen. Dit is normaal niet verplicht.

Yves Bocklandt : Ik denk dat logopedie een element is dat in de dringende medische hulp is opgenomen.

Didier Vanderslycke : Dat dienen we uit te zoeken. Alles is oké in West-Vlaanderen als het gaat over gezondheidszorg van mensen zonder wettig verblijf? De ziekenhuizen zijn administratief op de hoogte? De artsen zijn geïnformeerd? Het loopt behoorlijk gezond?

Publiek : (Ellen Derluyn, PIC-WVL, Roeselare) : Neen, dat denk ik niet. Ik weet dat we met een aantal steden en met een aantal OCMW's contracten hebben afgesloten over gans het dossier dringende medische hulp. Dat is niet in gans West-Vlaanderen gebeurd. Dus daar ligt wel nog een werkdomein open waarrond nog veel arbeid moet gebeuren. Tenzij ik verkeerd ingelicht ben en dat de ziekenhuizen inderdaad toch goed op de hoogte zijn rond het dossier dringende medische hulp.

Yves Bocklandt : In Antwerpen hebben wij daar een fulltime opzitten, al 5 jaar. Nu pas zijn daar de eerste kenteringen en de eerste mogelijkheden ontwikkeld. Antwerpen is een heel aparte context, want je hebt daar heel veel OCMW Ziekenhuizen. Dat is een apart gegeven. Maar om ook huisartsverenigingen te betrekken daarin, om die hun verantwoordelijkheid daarin te laten opnemen, apothekersverenigingen,.... Dat is een heel samenspel dat in het Antwerpse moeizaam verloopt. Los daarvan is het een kwelling voor een persoon die ziek is om het hele traject af te lopen. Je moet daar eens bij stil staan. Dat men ziek is, naar het OCMW moet, dan naar de dokter, dan terug naar het OCMW, dan naar de apotheker. Daarna heb je misschien niet het geld om de medicatie te verkrijgen, omdat die niet in de RISIV lijst staat. Dus het is een enorm proces dat mensen moeten afleggen om eigenlijk die dringende medische hulp eerstelijns te kunnen bekomen. Artsen zonder grenzen in Antwerpen is ook actief op dit domein. Maar ik heb vernomen dat zij het initiatief –zowel in Antwerpen als in Brussel- wensen af te bouwen, om geen structureel gat te moeten dichten al die jaren.

Didier Vanderslycke : Mevrouw Vangeel, u kan met mensen die medische noden hebben ergens terecht?

Vicky Vangeel : Wij hebben zeer goeie contacten met het OCMW ziekenhuis in Brugge. En daarom gaan wij ook steeds naar het OCMW ziekenhuis in Brugge. Omdat het daar vlot verloopt. Maar zoals er kinderen geweigerd worden in scholen, worden ook zieken geweigerd in ziekenhuizen.

Didier Vanderslycke : Zo komen we even terug op de vraag van daarnet: "wat te doen als er in een school een kind wordt geweigerd?" U heeft daar een bepaalde strategie

voor. U gaat dan naar een andere school. Dat is één weg. Natuurlijk kan u daarvan ook melding maken bij de Vlaamse gemeenschap. Want dit is een inbreuk op de wet. Mevrouw u heeft daar nog iets op. Over weigeringen en beroep daartegen?

Publiek (Chris Deloof, Departement Onderwijs) : Scholen mogen daar inderdaad geen inbreuk op plegen. Zij mogen geen kinderen weigeren op basis van geen papieren. Dat is heel duidelijk structureel aangepakt. Ieder kind heeft recht op onderwijs. Daar is een regelgeving rond gemaakt. En dit sedert het Gelijke Onderwijs Kansen beleid waar lokaal overlegplatforms –zoals meneer zei- deel van uitmaken. Er is een commissie leerlingenrechten opgericht en daar kan iedere belanghebbende een klacht indienen als er een kind wordt geweigerd.

Didier Vanderslycke : Hoe is die commissie georganiseerd?

Publiek (Chris Deloof, Departement Onderwijs) : Die is centraal georganiseerd in Brussel op het adres van het departement onderwijs.

Didier Vanderslycke : Dat is nog nuttige informatie. U heeft daar ook iets over?

Publiek : (Medewerkster Nathalie Muylle, Federaal Parlements lid) : Het komt vaak bij dezelfde directeuren terecht. Zij hebben er echt te veel. Ze willen ze niet weigeren. Maar het is op vlak van de bijschoolse activiteiten, de maaltijden, de uitstappen, ... Zij kunnen dat financieel niet meer dragen en dat wordt soms wel een probleem. Die scholen willen ze wel aanvaarden. Maar zeggen ze: "één kindje eten geven op een hoop van zestig dat heeft niet, we hebben altijd wel een beetje over, maar als je naar 25% komt, dan gaat dat niet meer." En die kinderen, kleutertjes, die geen eten mee hebben, wat moet je daarmee doen? Dat is wel een probleem.

Yves Bocklandt : Zowel in Sint-Niklaas als in Antwerpen is er eigenlijk een samenwerking ontstaan. Vanuit die zure oprisping in één of een paar scholen. Sint-Niklaas staat bekend als een grote scholengemeenschap. Men is daar in een samenwerkingsverband gegaan. De kosten worden gezamenlijk gedragen. De toewijzing van die kinderen gebeurt dus eigenlijk via een dispatchingsysteem. Netwerken, samenwerken is daar eigenlijk de oplossing. Ik wil ook zeker vermelden dat voor mensen zonder wettig verblijf, het onderwijs één van de enorme linken is met onze samenleving. Dat is dus niet te onderschatten, dat aspect.

4.9. Vrijwilligerswerk

Didier Vanderslycke : Eén vraag was: "is het een privé persoon toegestaan om hulp te verlenen aan mensen zonder wettig verblijf?" Zolang er geen economische activiteiten mee gemoeid zijn, dus winstgevendende activiteiten, is het geen enkel probleem om dat te doen. Als daar rond bepaalde klachten zouden komen, dan hebt u de wet aan uw kant. Maar anderzijds, het is al gezegd door Dirk. Kunnen de mensen zonder wettig verblijf vrijwilligerswerk doen? In Dirk zijn presentatie stond er dat het wettelijk niet mag, maar dat het wordt gedoogd. Kan jij daar nu kort iets meer over zeggen Dirk?

Dirk Vandaele : Neen, eigenlijk niet. Ik weet dat men geprobeerd heeft om die regelgeving te veranderen, maar dat is er niet doorgeraakt. Ik ga er vanuit dat men het opnieuw gaat proberen. En dat zeker het Vlaams Minderhedencentrum daar een rol in zal spelen. Maar voorlopig is het afwachten.

Didier Vanderslycke : Bij de herziening van de arbeidswetgeving en de arbeidskaart regeling, is er een fout geslopen in de teksten. Het feit dat men eigenlijk iets over het hoofd heeft gezien, heeft tot gevolg dat men kan interpreteren dat mensen zonder wettig verblijf geen vrijwilligerswerk zouden mogen doen, dat vreemdelingen geen vrijwilligerswerk zouden mogen doen als ze geen arbeidsvergunning hebben.

Yves Bocklandt : Er is al heel veel overleg rond geweest. Dus het gaat eigenlijk over het aspect dat het ondergeschikt verband dat je dan hebt –dat je altijd hebt- ook als vrijwilliger. Tenzij je zelf in de raad van bestuur van je vereniging zou zitten. Dan zou dat ondergeschikt verband daar niet aanwezig zijn. Maar werk je dus in een ondergeschikt verband. Dan heb je dus een vrijstelling van een arbeidskaart nodig. Ze moeten dus een arbeidskaart hebben. Dat wil dus zeggen dat mensen zonder wettig verblijf geen vrijwilligerswerk kunnen doen. Maar het is eigenlijk een beetje een lus of denken met een uitstapje. Nu in ieder geval met het Vlaams Minderhedencentrum, het VMC zijn er al verschillende stappen gezet en heeft men een inspanning gedaan met verschillende organisaties om wat tot éénduidigheid te komen en een concreet voorstel te doen. Maar bij die samenkomst moeten wij dus wel merken dat de verschillende standpunten daar rond –zowel van de vakbonden, als van de vrijwilligersverenigingen- nogal eens uit elkaar liggen. Welke insteek men daar rond moet nemen. En zeker voor de vakbonden is het een heikele kwestie, want men wil daar rond eigenlijk niet direct een opening

creëren. Om allerlei mensen zonder wettig verblijf –zogezegd onder het mom van vrijwilligerswerk- zwart werk te zien doen. Dus het is een zoekproces.

4.10. Werk

Didier Vanderslycke : De woorden zijn al enkele keren gevallen: "Clandestiene arbeid. Informele arbeidscircuits." Ik denk dat West-Vlaanderen geen uitzondering vormt op de andere Provincies. Ook hier zijn mensen aan de slag in verschillende bedrijven, bij mensen thuis, zonder werkvergunning. Bovendien hebben ze geen wettig verblijf. De vraag die hier gesteld wordt door iemand van de deelnemers is, wat doet de sociale inspectie bij vaststelling van zwart werk?

Publiek : (Medewerkster Nathalie Muylle, Federaal Parlements lid) : Ik denk dat als de sociale inspectie eenmaal die werkgevers weet zitten dat ze dan heel vaak terugkomen. De werkgevers durven op den duur niet meer, want ze worden echt wel plat geruineerd van de boetes. Ik denk hierbij aan het derde voorbeeld van Meneer Bruggen waar die meneer in de sierteelt werkte. Dus ik denk dat het gestopt is, dat heb ik toch zo begrepen. Maar ik denk als die man, die sierteler enkele keren gevat is, dat hij zijn les wel geleerd heeft en dat hij zal overstappen naar DIMONA aangiften met legale werknemers. Die mensen betalen zich gewoon blauw en zullen zich failliet betalen op den duur.

Wolf Bruggen : Het is niet omdat hij gepakt is van de sociale inspectie. Hij was te oud. Hij is gewoon gestopt met zijn onderneming. Ik weet natuurlijk niet hoe de sociale inspectie in West-Vlaanderen te werk gaat, maar ik heb mijn persoonlijke ervaring met sociale inspectie. Mensen bij sociale inspectie weten ook niet altijd hoe de vork juist in de steel zit, met de regelgeving. Men heeft vaak een vermoeden dat er iets niet klopt. Maar eigenlijk zijn ze werkgevers het leven zuur aan het maken. Terwijl dat ze geen poot hebben om op te staan. Maar het ergste van de zaak is dat ze vaak hun eigen onkunde en onwetendheid niet willen toegeven. En voet bij stuk houden. En mensen voor de rechtbank brengen, die dan volledig vrij gesproken worden. Maar ondertussen hebben ze iets op gang gezet dat dan enorme repercussies heeft voor de werkgever. Wat dat steeds moeilijker maakt om werkgevers te vinden die alles volgens het boekje willen doen en die mensen legaal te werk willen stellen. Omdat sociale inspectie en sommige inspecteurs van de politie het verschil niet kenen tussen legalen en een illegalen en tussen legale en illegale tewerkstelling.

Publiek : (Medewerkster Nathalie Muylle, Federaal Parlementslid) : Ik denk toch dat voor een sociale inspecteur een illegaal altijd een zwartwerker is. Of dat nu een legale of een illegale zwartwerker is. Voor hen is dat hetzelfde. En als je gevat bent, en je hebt niet de juiste aangiftes bij uw seizoen - en gelegenheidsarbeid in de landbouw en je hebt op dat moment geen DIMONA aangifte. Wel, dan is de werkgever de pineut en die zwartwerker, die is weg. Hij zal niet betalen, want hij heeft niets. En dat weet ik echt wel uit ervaring van mensen die het ooit geprobeerd hebben, maar nu niet meer durven.

Didier Vanderslycke : Ons arbeidsrecht beschermt de werknemer, verrichte arbeid is verrichte arbeid. De werkgever moet de werknemer altijd een minimumloon betalen. Maar het is inderdaad een zeer onbekend terrein. Zowel voor de sociale sector als voor politici, vakbonden, sociale inspecteurs,.... De sociale inspectie is er in de eerste plaats om de werknemer te beschermen. Werknemers kunnen anoniem klacht indienen in de regiobureaus van de sociale inspectie. We roepen hen trouwens op om dat te doen. Er is een beschermstatuut voor de illegale migrant.

4.11. Aanbevelingen en signalen voor het beleid

Vicky Vangeel : Ik voel mij niet geplaatst om mij daar over te uiten. Maar één ding probeer ik althans te doen. Wanneer structurele oplossingen niet voor handen zijn, proberen wij als kleine dienst van de scheepvaartpolitie, het verschil te maken in kleine dingen.

Publiek (Amelie Tettelin, OCMW, Veurne) : Er zijn hier bijvoorbeeld mensen die hier al 5 tot 6 jaar lang OCMW steun hebben genoten op basis van de Raad van State procedure. Geef die mensen een arbeidskaart, voor 6 maanden. Kijk wat er mee gebeurd is en beslis dan.

Dirk Calemyn : Ik zit ook niet in het beleid. Maar ik ben het in feite volledig eens met wat meneer van de school van Kortrijk zei. Als ik in het beleid zou zitten, zou ik blijvend dat signaal geven dat alles begint en eindigt bij de mensen zelf en dat waarden voor normen komen.

Claude Vancoillie : Ik zou zeggen. Kijk eens om naar wat er al gebeurd is. Er moet verder gewerkt worden. Het is een continue arbeid rond heel die problematiek. Wat mij echter

vooral bekommert, is gelijkberechtiging, ook voor de Vlamingen. We hebben een heel aantal mensen dat autochtoon is in Menen en die ook in de diepe miserie zit. We moeten daar een blijvende aandacht aan besteden.

Wolf Bruggen : Eén punt. De zaak volledig omdraaien en uitgaan van de mogelijkheden en de capaciteiten en ook van de eigen economische en sociale behoefte van Vlaanderen en België. Mensen moet hier kunnen werken en als ze hier werken moeten ze een verblijfsstatuut krijgen in plaats van eerst –via allerlei wegen- de mensen te verplichten aan een verblijfspapier te komen. Om dan te mogen werken. De boel radicaal omdraaien.

Yves Bocklandt : Vooral het ministerie voor migratie kan de motor zijn om verschillende departementen, kabinetten, enzovoort te doen samenwerken, te doen samen praten, samen nadenken rond aspect migratie waar illegaliteit een deelaspect van is.

Didier Vanderslycke : Ik heb één beleidspunt en dat is een waarschuwing. We hebben een decreet voor het Vlaams beleid inzake etnisch-culturele minderheden. De huidige minister –verantwoordelijk voor inburgering- wil dat decreet aanpassen, hervormen. Het is in 1998 dat het Vlaams parlement beslist heeft –op basis van de redenering van mensenrechten- dat het opvangbeleid voor mensen zonder wettig verblijf, een deel van beleid kon zijn. Dat was een primeur en dat was een goede primeur en dat was de motor ook van een dag als vandaag. Ik denk dat het de moeite waard is om bij de pinken te zijn, omdat het wel eens zou kunnen dat dit beleidsspoor -dat trouwens door een West-Vlaming mee is ingeschreven, Luc Martens, burgemeester van Roeselare- dat dit zou kunnen geschrappt worden. Ik denk dat we daar heel aandachtig en waakzaam moeten over zijn. Over alle partijgrenzen, sociale sector en anderen heen. Dat is mijn beleidspunt, meteen ook mijn afsluiter.

Epiloog : Coördinator Diversiteitswerking PIC-WVL vzw

Beste sprekers, bedankt ook voor jullie inbreng. Beste deelnemers, bedankt ook voor jullie aanwezigheid. Ik hoop enerzijds dat jullie huiswaarts kunnen keren beladen met relevante informatie. Informatie die u kan helpen in functie van het beleid dat u wil voeren of van uw dagdagelijkse taken. Anderzijds wil ik ook hier de wens uitspreken vanuit het Provinciaal IntegratieCentrum op een langetermijnvisie en op een beter en vooral coherenter en transparanter beleid, ten aanzien van mensen zonder wettig verblijf. Omdat wij ervan overtuigd zijn dat dit alle betrokken partijen ten goede kan komen. Zowel de mensen zelf, maar ook de dienstverleners en hulpverleners hier aanwezig. Dank u wel.

